

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania Z. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o prawo do emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20 listopada 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 27 września 2017 r. oddalił apelację od wyroku z dnia 9 grudnia 2016 r., którym Sąd Okręgowy w L. oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 10 września 2015 r. odmawiającej Z. T. prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: 1. art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez błędną wykładnię prowadzącą do bezpodstawnego przyjęcia, że wnioskodawca nie był uprawniony do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie wskazanych przepisów; 2. art. 2 k.p. w zw. z art. 22 § 1 k.p. oraz art. 22 § 1¹ k.p. przez jego niezastosowanie i uznanie, że ubezpieczony, świadcząc pracę na rzecz rolniczej spółdzielni produkcyjnej w reżimie określonym w tym przepisie, nie pozostaje w stosunku pracy; 3. art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez uznanie, że pomimo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze w układzie odpowiadającym stosunkowi pracy i w pełnym wymiarze czasu pracy, praca ta powinna być traktowana w sposób odmienny od wykonywanej na innej podstawie prawnej.

Skarżący podniósł ponadto zarzut naruszenia przepisów postępowania, które to uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. i 391 k.p.c. przez swobodną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i uznanie za niewiarygodną informacji o stosunku pracy figurującą w świadectwie pracy z dnia 16 lipca 1994 r. dotyczącą stosunku pracy Z.T. w Rolniczej Spółdzielni (...), co doprowadziło do nieprawidłowej oceny, że zatrudnienie wnioskodawcy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej było wykonywane w stosunku członkostwa, a nie spółdzielczej umowy o pracę, a także brakiem ustalenia co do faktycznego stosunku zatrudnienia.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach za instancję kasacyjną według norm prawem przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i jego zmianę przez uwzględnienie apelacji i orzeczenie co do istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca uzasadnił występowaniem istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie: czy pomimo faktu, iż zgodnie z utrwalonym już i licznym orzecnictwem Sądu Najwyższego odnośnie do podstawy świadczenia pracy przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, który nie jest spółdzielczym a cywilnoprawnym stosunkiem pracy członkostwa z tą spółdzielnią, sądy powszechne

nie powinny w ramach postępowania dowodowego badać faktycznego stosunku prawnego osób będących członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych a samą spółdzielnią, zwłaszcza że praktyką było wydawanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne świadectw pracy na podstawie Kodeksu pracy i rozwiązywanie stosunku pracy na podstawie przepisów w nim obowiązujących.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, ale brak jest podstaw do przyjęcia, że skarżący zdołał wykazać istnienie tej przesłanki. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści

przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., sygn. akt II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Warunków tych nie spełnia pytanie sformułowane przez skarżącego, skoro nie wymienia nawet przepisu prawa, który miałby nasuwać jakieś, a tym bardziej poważne, wątpliwości interpretacyjne, zwłaszcza że w orzecnictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że pozostawanie członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej w ważnym stosunku członkostwa wyklucza przyjęcie, że pozostaje on z tą spółdzielnią w stosunku pracy. Jedynie wtedy, gdy zostanie ustalone, że stosunek członkostwa został nawiązany wyłącznie formalnie, tzn. bez zamiaru jego faktycznej realizacji i bez możliwości korzystania z uprawnień przyznanych członkom rolniczych spółdzielni produkcyjnych na podstawie Prawa spółdzielczego możliwe jest stwierdzenie pracowniczego charakteru zatrudnienia spółdzielcy. Jest to konsekwencją przyjęcia, że przystąpienie do spółdzielni miało charakter pozorny, a w rzeczywistości strony porozumiały się co do tego, że zatrudnienie będzie wykonywane na podstawie umowy o pracę - art. 83 § 1 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r., I UK 142/04 i z 25 kwietnia 2012 r., I UK 383/11). Sądy pod tym kątem zajmują się zatem badaniem faktycznego charakteru stosunku prawnego nawiązanego z rolniczą spółdzielnią produkcyjną. Podkreślić przy tym należy, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy problem jedynie pozornego nawiązania stosunku członkostwa w ogóle nie występuje, bowiem z ustaleń Sądu wynika, że skarżący korzystał z praw i podporządkowywał się obowiązkom płynącym z tego stosunku, co jak już powiedziano wyklucza stwierdzenie, że stosunek członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej został nawiązany jedynie pozornie.

Skarżący nie wykazał zatem potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej, wobec czego Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.).